

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

I. Tóm tắt mở đầu

- Tên tác giả: Lưu Quý Khương
- Tên luận án: Các phương thức biểu hiện ý nghĩa so sánh trong tiếng Anh và tiếng Việt (so sánh thang độ)
- Ngành khoa học của luận án: Lý luận ngôn ngữ
- Mã số: 5.04.08
- Tên cơ sở đào tạo: Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG Hà Nội

II. Nội dung trích yếu

1. Mục đích và đối tượng nghiên cứu của luận án

a) Mục đích nghiên cứu của luận án

Xác lập khái niệm so sánh, và các quan hệ so sánh trong cấu trúc so sánh tiếng Anh và tiếng Việt. Khảo sát, miêu tả, phân loại, mô hình hoá, thống kê tần số xuất hiện của các cấu trúc biểu hiện nghĩa so sánh trong tiếng Anh và tiếng Việt. Tìm ra những tương đồng, dị biệt giữa các phương thức biểu hiện ý nghĩa so sánh trong tiếng Anh và tiếng Việt và lý giải nguyên nhân. Đưa ra kiến nghị về giảng dạy, dịch thuật và biên soạn sách giáo khoa liên quan đến cấu trúc so sánh tiếng Anh và tiếng Việt.

b) Đối tượng nghiên cứu

Luận án nghiên cứu các phương thức, phương tiện biểu hiện ý nghĩa so sánh thang độ trong tiếng Anh đối chiếu với tiếng Việt, cụ thể là các kết cấu ngữ pháp để biểu đạt các ý nghĩa “bằng”, “hơn/kém”, “nhất” và “khác biệt”. Sự mơ hồ trong câu so sánh cũng được phân tích và đề xuất cách khắc phục.

2. Các phương pháp nghiên cứu đã sử dụng

Vấn đề nghiên cứu của luận án vừa thuộc về lĩnh vực cú pháp vừa chịu tác động của ngữ nghĩa học. Do đó, *đường hướng tiếp cận là cú pháp - ngữ nghĩa*. Trong quá trình thực hiện luận án, các thủ pháp *thống kê, miêu tả, phân tích, mô hình hoá và so sánh đối chiếu* đã được sử dụng. Luận án còn dùng thêm các thao tác như *phép lược, phép thế, phép cải biến bộ phận, và phép chêm xen*.

3. Các kết quả chính và kết luận

Luận án đã miêu tả, phân tích, đối chiếu, mô hình hoá và thống kê tần số sử dụng các cấu trúc so sánh (CTSS) trong tiếng Anh và tiếng Việt trên tất cả các thang độ *bằng, hơn/ kém, nhất*. Việc nghiên cứu đã cho thấy mối quan hệ chặt chẽ giữa ngôn ngữ và tư duy và góp phần làm sáng rõ thêm một số nguyên lý của lý thuyết hội thoại. Lần đầu tiên, các câu mang nghĩa *so sánh khác biệt* được xem xét và phân loại với tư cách là một tiểu loại CTSS. Luận án đã phát hiện ra những tương đồng, dị biệt giữa cách biểu hiện ý nghĩa so sánh của tiếng Anh với cách của tiếng Việt và lý giải nguyên nhân giúp người học vượt qua được những trở ngại và những chuyển di tiêu cực khi dịch câu so sánh từ Anh sang Việt hoặc ngược lại. Đồng thời, luận án đề xuất một số điểm liên quan đến việc dạy, học và dịch CTSS tiếng Anh và tiếng Việt. Thứ nhất, đưa các CTSS với từ "*like*" vào giảng dạy trước hoặc đồng thời với các CTSS ngang bằng khác. Thứ hai, bổ sung động từ "*to be*" vào danh sách các phương tiện so sánh ngang bằng^{tu + ư học} và thêm nội dung *so sánh khác biệt* khi giảng dạy về CTSS tiếng Anh và tiếng Việt. Thứ ba, giải thích rõ về hiện tượng mơ hồ của CTSS tiếng Anh và cách khắc phục giúp người học hiểu đúng, dùng đúng và dịch đúng các cấu trúc này.

Người hướng dẫn



GS. TS. Hoàng Trọng Phiến

Nghiên cứu sinh



Lưu Quý Khương